

RAPPORT 2008/0072, NATIONALE OMBUDSMAN, 22 MEI 2008

Samenvatting	1
Klacht	2
Beoordeling	2
Conclusie	6
Onderzoek	6
Bevindingen	7
Achtergrond	7

SAMENVATTING

Rapportnummer: 2008/0072

Verzoeker klaagde erover dat de gerechtsdeurwaarder hem kosten in rekening had gebracht voor een ten onrechte gelegd beslag onder het UWV. De deurwaarder was bij het leggen van dat beslag uitgegaan van de terzake door het UWV verstrekte informatie. Artikel 434a Rv brengt met zich mee dat een schuldenaar verplicht is de kosten te betalen die door de deurwaarder worden gemaakt bij de tenuitvoerlegging van dat beslag, waarbij het niet relevant is of dat beslag doel heeft getroffen. Op grond van (de geschiedenis van) artikel 475g lid 3 Rv zou het eerder op de weg liggen van het UWV om ingeval van onjuiste verstrekte informatie de kosten van het daardoor gelegde beslag te vergoeden. De Nationale ombudsman vond dat de deurwaarder niet in strijd met het vereiste van professionaliteit had gehandeld door die kosten bij verzoeker in rekening te brengen, nu hij daarmee had gehandeld overeenkomstig de doelstelling en geschiedenis van de daarbij relevante wetsbepalingen.

Verder klaagde verzoeker erover dat de deurwaarder de beslagvrije voet heeft vastgesteld zonder daarbij rekening te houden met zijn woon- en ziektekosten, terwijl die kosten bij hem reeds bekend waren in verband met een aan dat beslag voorafgaand beslag. Tenzij een deurwaarder reden heeft te veronderstellen dat de situatie van een schuldenaar dusdanig is gewijzigd dat dat invloed kan hebben op de hoogte van de beslagvrije voet bij een tweede beslag, zag de Nationale ombudsman niet in waarom een deurwaarder niet zou uitgaan van reeds bij hem bekende gegevens betreffende de hoogte van de ziekte- en woonkosten. Ingeval de deurwaarder om wat voor reden ook aanleiding ziet zich opnieuw door de schuldenaar te laten informeren over (onder andere) de hoogte van voornoemde kosten, dan vond de Nationale ombudsman het op de weg van de deurwaarder liggen om de schuldenaar daarover actief te benaderen. Doordat de deurwaarder in dit geval beslag heeft gelegd op de uitkering van verzoeker en daarbij had nagelaten af te gaan op de reeds bij hem bekende gegevens aangaande de ziekte- en woonkosten van verzoeker en om navraag te doen bij verzoeker naar eventuele wijzigingen in die kosten, had de deurwaarder gehandeld in strijd met het redelijkheidsevereiste. De Nationale ombudsman vond dat de deurwaarder in het

onderhavige geval een onjuiste afweging van belangen had gemaakt door onvoldoende rekening te hebben gehouden met de belangen van verzoeker als schuldenaar.

KLACHT

Verzoeker klaagt erover dat de gerechtsdeurwaarder:

1. hem kosten in rekening heeft gebracht voor een beslag dat ten onrechte was gelegd onder het UWV;
2. de beslagvrije voet in het kader van het beslag op zijn WIA-uitkering onder het UWV heeft vastgesteld zonder daarbij rekening te houden met zijn woonlasten en ziektekosten, terwijl hij op dat moment reeds beschikte over de nodige bewijsstukken ter zake van het daaraan voorafgaande beslag op zijn ziektewetuitkering onder zijn werkgever.

BEOORDELING

Algemeen

1. Op grond van een rechterlijk vonnis was verzoeker gehouden tot het betalen van een bepaald bedrag in verband waarmee zijn schuldeiser gerechtsdeurwaarder X (verder: de gerechtsdeurwaarder of deurwaarder) had ingeschakeld. Op 10 mei 2005 heeft de deurwaarder het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (verder: het UWV) om informatie verzocht over de uitkering die verzoeker ontving, in verband met een eventueel op die uitkering te leggen beslag. Aangezien het UWV de deurwaarder daarop op 12 mei heeft laten weten dat verzoeker wekelijks een uitkering op grond van de ziektewet ontving, heeft de deurwaarder op 20 juni 2005 executoriaal derdenbeslag gelegd op die uitkering. Op 22 juni 2005 ontving de deurwaarder de mededeling van het UWV dat de uitkering werd betaald aan de werkgever van verzoeker. De deurwaarder heeft vervolgens op 9 september 2005 onder die werkgever beslag gelegd op de gelden die hij betaalde aan verzoeker.

2. De deurwaarder heeft verzoeker kosten in rekening gebracht voor zowel het beslag onder het UWV als voor het beslag onder zijn werkgever. Nadat de werkgever de deurwaarder had bericht dat het dienstverband was geëindigd en het UWV de deurwaarder had bericht dat verzoeker inmiddels een uitkering van het UWV ontving,

heeft de deurwaarder het beslag onder de werkgever beëindigd en heeft de deurwaarder op 2 augustus 2006 beslag gelegd op die uitkering onder het UWV. Het UWV werd daarbij verzocht om rekening te houden met een beslagvrije voet van € 760,09, de beslagvrije voet voor een alleenstaande. Geen rekening werd gehouden met de woon- en ziektekosten van verzoeker. Het was aan verzoeker om de deurwaarder daarover te informeren.

3. Omdat verzoeker ontevreden was over de werkwijze van de deurwaarder, heeft hij zich op 16 januari 2007 tot de Nationale ombudsman gewend. Nadat verzoeker vervolgens alsnog de interne klachtenprocedure had gevolgd bij de deurwaarder, wendde hij zich opnieuw tot de Nationale ombudsman omdat hij het niet eens was met de reactie op zijn klachten. Twee van die klachten heeft de Nationale ombudsman onderzocht.

I. Ten aanzien van het in rekening brengen van kosten

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de gerechtsdeurwaarder hem kosten in rekening heeft gebracht voor het beslag dat - naar achteraf was gebleken - ten onrechte was gelegd onder het UWV, nu verzoeker op dat moment geen, of althans niet rechtstreeks, gelden ontving van het UWV.

2. De deurwaarder schreef de Nationale ombudsman in zijn reactie op de klacht dat hij heeft mogen afgaan op de informatie die hij daarover bij het UWV had ingewonnen. Hij verwees hierbij naar artikel 475g derde lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) (zie Achtergrond, onder 1.2.). De deurwaarder voegde daaraan toe dat hij na de mededeling van het UWV dat de gelden werden betaald aan verzoekers werkgever, nog enige tijd telefonisch met het UWV had gediscussieerd over de vraag of het beslag al dan niet doel had getroffen. Die discussie leidde tot de conclusie dat beslag onder de werkgever van verzoeker in ieder geval wel doel zou treffen, hetgeen heeft geresulteerd in de beslaglegging onder de werkgever. De deurwaarder merkte tot slot op dat hij beide beslagen had gelegd in de rechtmatige tenuitvoerlegging van een executoriale titel en dat de kosten daarvan op grond van artikel 434a Rv (zie Achtergrond, onder 1.1. en 2.1.) voor rekening komen van verzoeker.

3. De reactie van verzoeker op het standpunt van de deurwaarder kwam erop neer dat hij vond dat hij alleen dan gehouden zou kunnen worden de kosten van het UWV-beslag te vergoeden, als het zijn schuld zou zijn geweest dat het beslag ten onrechte onder het UWV was gelegd. Nu verzoeker daaraan echter geen schuld had gehad, vond hij het niet terecht dat de deurwaarder die kosten bij hem in rekening had gebracht.

Beoordeling

4. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep

handelen. Dit impliceert dat een gerechtsdeurwaarder bij het uitoefenen van zijn ambt de voor de uitvoering van zijn ambt relevante wetsartikelen en de wetsgeschiedenis van die artikelen als uitgangspunt neemt.

5. Op grond van de door het UWV verstrekte informatie, is de deurwaarder overgegaan tot het leggen van derdenbeslag onder het UWV. De wettelijke grondslag voor het inwinnen en verstrekken van die informatie is artikel 475g derde lid Rv (zie Achtergrond, onder 1.2.). Met die betreffende bepaling is bedoeld te voorkomen dat er onnodig beslag wordt gelegd, omdat met behulp van die bepaling de kring van potentiële derdenbeslagenen kan worden verkleind. Dit werkt kostenbesparend voor de schuldenaar, omdat hem daardoor kosten van onnodig beslag worden bespaard (zie Achtergrond, onder 2.2.). Artikel 434a Rv (zie Achtergrond, onder 1.1. en 2.1.) brengt met zich mee dat een schuldenaar verplicht is de kosten te betalen die worden gemaakt door de deurwaarder bij het uitvoeren van ambtshandelingen zoals het leggen van executoriaal derdenbeslag. Het is daarbij niet relevant of het beslag doel heeft getroffen. Blijkens de wetsgeschiedenis van artikel 475g derde lid Rv (zie Achtergrond, onder 1.2., 2.2. en 3.) moet schade veroorzaakt door het verstrekken van onjuiste gegevens, hetgeen heeft geleid tot een vruchteloze beslaglegging, worden vergoed door de verstrekker van die gegevens. Gelet op het voorgaande heeft de deurwaarder terecht niet alleen de kosten voor het (geslaagde) derdenbeslag onder verzoekers werkgever, maar ook de kosten voor het (niet geslaagde) derdenbeslag onder het UWV in rekening gebracht bij verzoeker. Er is derhalve geen sprake geweest van handelen in strijd met het vereiste van professionaliteit, nu de deurwaarder heeft gehandeld in overeenstemming met (de doelstelling en de geschiedenis van) de wet die relevant is voor de uitoefening van zijn ambt.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

6. De Nationale ombudsman voegt daaraan nog toe dat het hem uit het oogpunt van actieve en adequate informatieverstrekking goed had geleken als de deurwaarder verzoeker had gewezen op de mogelijkheid om de beslagkosten te verhalen op het UWV.

II. Ten aanzien van de vaststelling van de beslagvrije voet

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de gerechtsdeurwaarder de beslagvrije voet in het kader van het beslag op zijn WIA-uitkering onder het UWV heeft vastgesteld zonder daarbij rekening te houden met zijn woonlasten en ziektekosten, terwijl hij op dat moment reeds beschikte over de nodige bewijsstukken ter zake van het daaraan voorafgaande beslag op zijn ziektebewaaring uitkering onder zijn werkgever.

2. De deurwaarder gaf in zijn reactie aan dat de hoogte van de beslagvrije voet niet alleen afhangt van de persoonlijke omstandigheden van de schuldenaar, waaronder

ziektekosten en woonkosten, maar ook van de hoogte van de vordering op de derde. Daarom moet bij elk nieuw derdenbeslag een op dat beslag van toepassing zijnde beslagvrije voet worden vastgesteld. De deurwaarder stelde zich op het standpunt dat de beslagene de deurwaarder bij elk beslag opnieuw informatie moet verstrekken die de hoogte van de beslagvrije voet beïnvloedt. In dit concrete geval kon derhalve niet volstaan worden met de gegevens uit 2005 om de beslagvrije voet voor het beslag in augustus 2006 vast te stellen, aldus de deurwaarder. Achteraf was volgens de deurwaarder bovendien gebleken dat zowel de hoogte van de woon- als van de ziektekosten van verzoeker waren gewijzigd. Desgevraagd liet de deurwaarder de Nationale ombudsman weten dat de beslagvrije voet wordt aangepast indien en zodra de deurwaarder van wijzigingen op de hoogte wordt gebracht. Wijzigingen worden doorgegeven door de beslagene. De deurwaarder speelt daar geen actieve rol in en het ontbreekt hem aan de middelen om terzake zelfstandig onderzoek in te stellen.

3. Verzoeker vond dat de deurwaarder in zijn reactie aan de kern van zijn klacht voorbij was gegaan. Volgens verzoeker was het op zichzelf juist dat voor elk nieuw derdenbeslag de beslagvrije voet opnieuw moest worden vastgesteld. Zijn bezwaar was juist dat het niet redelijk was dat de deurwaarder bij het vaststellen van de beslagvrije voet voor het nieuwe beslag geen rekening had gehouden met verzoekers persoonlijke omstandigheden die van invloed waren op de hoogte van de beslagvrije voet, terwijl die hem op dat moment bekend waren in verband met het daaraan voorafgaande beslag onder een andere derde. Het argument van de deurwaarder dat achteraf was gebleken dat de woon- en ziektekosten waren gewijzigd, sneed volgens verzoeker geen hout, nu de deurwaarder dat pas achteraf had kunnen vaststellen. Verzoeker vond het onterecht dat een schuldenaar actie moet ondernemen om de beslagvrije voet gewijzigd te krijgen, terwijl het een feit van algemene bekendheid is dat iedereen, dus ook een schuldenaar, kosten maakt die van invloed zijn op de hoogte van de beslagvrije voet.

Beoordeling

4. Het redelijkheidsevereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit vereiste brengt met zich mee dat een gerechtsdeurwaarder bij de uitvoering van een ambtshandeling of een daaruit voortvloeiende gedraging het belang van een schuldenaar, een schuldeiser maar ook zijn eigen belang tegen elkaar moet afwegen om te komen tot een redelijke uitkomst.

5. De deurwaarder heeft aangegeven dat het bij elk nieuw beslag opnieuw aan de schuldenaar is om bewijzen over te leggen van (de hoogte van) zijn woon- en ziektekosten. De achterliggende reden is volgens de deurwaarder dat bij elk beslag opnieuw de beslagvrije voet moet worden vastgesteld, die overigens van meer factoren afhangt dan alleen de woon- en ziektekosten van de schuldenaar. De Nationale ombudsman kan zich de onvrede en frustratie over een dergelijke gang van zaken bij een schuldenaar voorstellen, als het gaat om gegevens die reeds bij de deurwaarder bekend zijn ingeval twee beslagen elkaar in tijd opvolgen. Van zo'n situatie gaat de Nationale

ombudsman in het onderhavige geval uit, nu een uitkering doorgaans praktisch aansluit op het beëindigen van een dienstbetrekking en de deurwaarder een en ander ook niet heeft weersproken gedurende het onderzoek. Tenzij een deurwaarder reden heeft te veronderstellen dat de situatie van een schuldenaar dusdanig is gewijzigd dat dat invloed kan hebben op de hoogte van de beslagvrije voet bij een tweede beslag, ziet de Nationale ombudsman niet in waarom een deurwaarder bij elkaar opvolgende beslagen niet zou uitgaan van reeds bij hem bekende gegevens betreffende de hoogte van de ziekte- en woonkosten. Ingeval de deurwaarder om wat voor reden ook aanleiding ziet zich opnieuw door de schuldenaar te laten informeren over (onder andere) de hoogte van voornoemde kosten, dan vindt de Nationale ombudsman het op de weg van de deurwaarder liggen om de schuldenaar daarover actief te benaderen. Doordat de deurwaarder in dit geval beslag heeft gelegd op de uitkering van verzoeker en daarbij heeft nagelaten af te gaan op de reeds door het vorige beslag bij hem bekende gegevens aangaande de ziekte- en woonkosten van verzoeker dan wel navraag te doen bij verzoeker naar eventuele wijzigingen in die kosten, heeft de deurwaarder gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de deurwaarder in het onderhavige geval een onjuiste afweging van belangen heeft gemaakt door onvoldoende rekening te hebben gehouden met het belang van verzoeker als schuldenaar. Hieraan voegt de Nationale ombudsman nog toe dat de wetgever niet voor niets de mogelijkheid voor schuldenaars heeft geschapen om de beslagvrije voet met bepaalde kosten te verhogen.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van gerechtsdeurwaarder X te Y is

niet gegrond ten aanzien van:

- het in rekening brengen van kosten voor een achteraf gezien onterecht gelegd beslag onder het UWV.

gegrond ten aanzien van:

- de vaststelling van de hoogte van de beslagvrije voet, wegens strijd met het redelijkheidsvereiste.

ONDERZOEK

Op 15 januari 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te N., met een klacht over een gedraging van gerechtsdeurwaarder X te Y. Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de gerechtsdeurwaarder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werden hem schriftelijk een aantal vragen gesteld. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

De gerechtsdeurwaarder deelde mee geen aanleiding te zien nog nader te reageren.

Vervolgens heeft de Nationale ombudsman algemene informatie ingewonnen onder meer via de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders ten behoeve van zijn oordeelsvorming.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift 5 juni 2007 met bijlagen.
2. Reactie van de deurwaarder van 6 september 2007 met bijlagen.
3. Reactie van verzoeker van 2 oktober 2007.

BEVINDINGEN

Zie onder Beoordeling.

ACHTERGROND

1. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv)

1.1. Artikel 434a Rv

"Kosten terzake van ambtshandelingen, verricht door gerechtsdeurwaarders, worden voor de bepaling van de kosten van tenuitvoerlegging in aanmerking genomen overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgestelde tarieven."

1.2. Artikel 475g, derde lid Rv

"Een deurwaarder die gerechtigd is tegen een schuldenaar beslag te leggen, is bevoegd aan degene van wie hij vermoedt dat deze aan de schuldenaar periodieke betalingen verricht of schuldig is, te vragen of dat zo is. Ieder is verplicht hierop desgevraagd schriftelijk te antwoorden. Daarbij moeten de termijn van de betalingen en hun omvang na aftrek van de in artikel 475a genoemde inhoudingen worden opgegeven alsmede eventuele gelegde beslagen. De Staat en degenen die periodieke betalingen doen aan personen wier naam zij niet rechtstreeks uit hun administratie kunnen lichten, behoeven de vraag slechts te beantwoorden ten aanzien van in de vraag omschreven betalingen of aangeduide collectieve verzekeringen."

2. **Burgerlijke Rechtsvordering** Tekst & Commentaar, tweede druk, 2005

2.1. Artikel 434a

"Betekenis. Het artikel biedt een basis voor het vaststellen van de in rekening te brengen tarieven voor ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders in het kader van de tenuitvoerlegging en is met dat doel in gevoegd bij Wet van 26 januari 2001 tot vaststelling van de Gerechtsdeurwaarderswet (Stb. 2001, 70). Art. 240 geeft een vergelijkbare basis voor de in een proceskostenveroordeling in aanmerking te nemen ambtshandelingen. De - jaarlijks te indexerende - tarieven voor beide soorten van ambtshandelingen zijn te vinden in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders van 4 juli 2001 (Stb. 2001, 325). De daarin opgenomen tarieven zijn schuldenaartarieven. Zij zijn m.a.w. verplicht voorgeschreven ten opzichte van de schuldenaar c.q. de geëxecuteerde maar gerechtsdeurwaarders zijn vrij hun opdrachtgevers andere tarieven in rekening te brengen. ..."

2.2. Artikel 475g, onder 4

"Beslaglegger en derden (lid 3). Art. 475g lid 3 bedoelt onnodige beslaglegging te voorkomen. De executant kan op de voet van dit lid immers de kring van potentiële derde-beslageneën verkleinen. *Mededelingsplicht*. Slechts degene die periodieke betalingen verricht of deze verschuldigd is aan de schuldenaar, zal dit desgevraagd moeten bevestigen, terwijl hij zich daarbij niet kan beroepen op een geheimhoudingsplicht. De mededelingsplicht is beperkt tot periodieke betalingen gezien de bijzondere aard daarvan. (MvT, Kamerstukken II, 1982/83, 17 897, nr. 3, p. 22). *Sanctie*. Degene die onjuiste gegevens verstrekt zal de daardoor veroorzaakte schade moeten vergoeden (MvT, Kamerstukken II, 1982/83, 79 897, nr. 3, p. t.a.p.)."

3. **MvT**, Kamerstukken II, 1982/83, 79 897, nr. 3, p. 21 en 22

"In deze bepaling wordt op de werkgever, verzekeraar, alimentatieplichtige, kortom op ieder die aan een ander een periodieke betaling verschuldigd is, de plicht gelegd hiervan desgevraagd mededeling te doen aan een deurwaarder die gerechtigd is beslag

te leggen. Dit voorkomt onnodige beslagleggingen. Omdat de kosten van onnodig beslag op de schuldenaar worden verhaald, worden hem hierdoor kosten bespaard. (...) Indien achteraf blijkt dat onjuiste gegevens zijn verschaft, is de verstrekker aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade. Hij heeft die immers onrechtmatig veroorzaakt. Indien hij bij voorbeeld ten onrechte opgeeft iets verschuldigd te zijn en daarmee een vruchteloze beslaglegging uitlokt, zal hij de kosten daarvan moeten vergoeden. Ook bestaat de mogelijkheid van een vervolging wegens valsheid in geschrifte. Deze sancties behoeven geen aanvulling."